

NEST AND FLIGHT
ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΟΝ ΚΟΛΩΝΟ

ΠΑΥΛΟΣ ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΒΛΑΧΟΥ

NEST AND FLIGHT. ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΟΝ ΚΟΛΩΝΟ

ΠΑΥΛΟΣ ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΒΛΑΧΟΥ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΝΗΓΥΡΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ 2012

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

NEST AND FLIGHT. ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΟΝ ΚΟΛΩΝΟ

ΠΑΥΛΟΣ ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΒΛΑΧΟΥ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΝΗΓΥΡΗΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το θέμα της διπλωματικής εργασίας αφορά στο σχεδιασμό ενός υπερτοπικού Κέντρου Ημέρας για παιδιά, στην περιοχή του Κολωνού. Κύριος στόχος είναι η δημιουργία ενός περιβάλλοντος και ενός δομημένου πλαισίου το οποίο θα λειτουργήσει ως ένα ασφαλές σημείο αναφοράς για το παιδί στην πόλη, ως καταφύγιο αλλά και ως αφετηρία. Το κέντρο απευθύνεται σε παιδιά, από βρέφη έως 18 ετών, και περιλαμβάνει χώρους σίτισης, ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, εκπαίδευσης, άθλησης και δημιουργικής απασχόλησης.

Παράλληλα με την κάλυψη βασικών αναγκών, το κέντρο ημέρας λειτουργεί ως κέντρο μάθησης, δίνοντας στα παιδιά ερεθίσματα ώστε να αναπτύξουν τη φαντασία και τη δημιουργικότητα τους και να εξοικειωθούν με τις αποδεκτές κοινωνικές συμπεριφορές και συνήθειες, προετοιμάζοντας τα για τις απαιτήσεις και τις έννοιες της σχολικής λειτουργίας. Παράλληλα, μέσα από οργανωμένες παιδαγωγικές δραστηριότητες (εργαστήρια ζωγραφικής, κεραμικής, πληροφορικής, μουσικής, χορού), τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να καλλιεργήσουν τα ταλέντα και τις δεξιότητές τους και να απελευθερώσουν τη φαντασία τους.

Η ελευθερία κίνησης των παιδιών μέσα σε ένα προστατευμένο, ασφαλές και φιλικό περιβάλλον αποτέλεσαν εξαρχής κατευθυντήριο άξονα του σχεδιασμού. Βασική ιδέα είναι η δημιουργία μιας καθαρής χειρονομίας, η οποία θα προστατεύει από την ασάφεια και τον κατακερματισμό της γύρω περιοχής, και παράλληλα θα προσκαλεί για εξερεύνηση του χώρου που περικλείει. Το απαιτούμενο πρόγραμμα αλλά και η επιθυμία να δίνεται η δυνατότητα στα παιδιά να το ακολουθήσουν όπως αυτά θέλουν, συνέβαλλαν στη συνθετική διαδικασία. Η εναλλαγή της ποιότητας των χώρων, η εναλλαγή κλειστού ανοιχτού και η οπτική επαφή ανάμεσα στα επιμέρους τμήματα υπαγόρευσαν τις επιμέρους διαμορφώσεις.

Η γειτνίαση με την οδό Λένορμαν, έναν δρόμο μεγάλης κυκλοφορίας, και ο προσανατολισμός του οικοπέδου έθεσαν τις πρώτες σχεδιαστικές παραμέτρους. Το κτήριο ανοίγει προς το Νότο, και κλείνει από τη μεριά του δρόμου.

Αναπτύσσεται σε μια σπιροειδή διάταξη, με ανοδική πορεία, γύρω από μία κεντρική αυλή. Η συνεχής ροή του κτιριακού όγκου διακόπτεται από ένα ημιυπαίθριο αμφιθέατρο και χώρους ελεύθερου χρόνου ενώ εκτονώνεται σε μια υπερυψωμένη αίθουσα χορού, μουσικής, γυμναστηρίου.

NEST AND FLIGHT. A DAY CENTER FOR CHILDREN IN ATHENS

PAVLOS ARAVANTINOS KATERINA VLACHOU
SUPERVISOR: KOSTIS PANIYIRIS

SUMMARY

This thesis concerns the design of a supralocal Day Care Centre in Athens and specifically in the area of Kolonos. The main objective is the development of an environment and framework which could function as a point of reference for the children, both as a shelter and a starting point.

Further to addressing basic needs, such as food and health, the day care centre aims to act as a learning centre, providing opportunities and stimuli, helping children to develop their imagination, creativity and social skills. Through organized activities, such as drawing, pottery, music and dance, children will be given the chance to discover new interests and talents.

From the early stages of the design procedure, the children's freedom to circulate in a protected, hospitable and friendly environment acted as one of our main guidelines.

In an aim to differentiate from the ambiguity of the surrounding area, the concept is a clean and inviting gesture.

The interchange of different qualities of space, the transitions from indoors to outdoors and vice versa, dictated the mould of the subsequent spaces.

The orientation of the plot and its close proximity with a street of heavy traffic, acted as our first design parameters. The building is open towards the south and is closed on the side of the street. It develops following an upward spiral course around a central courtyard. The continuous flow of the structure is interrupted by a covered outdoor amphitheater and multipurpose area, and is released into an elevated dance room.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σύντομη περιγραφή	7
Κέντρα Ημέρας	9
Έρευνα	13
Ανάλυση περιοχής	20
Nest and Flight	27
Συνθετική διαδικασία	35
Κτηριολογικό πρόγραμμα	43

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το θέμα της διπλωματικής εργασίας αφορά στο σχεδιασμό ενός υπερτοπικού Κέντρου Ημέρας για παιδιά, στην περιοχή του Κολωνού. Κύριος στόχος είναι η δημιουργία ενός περιβάλλοντος και ενός δομημένου πλαισίου το οποίο θα λειτουργήσει ως ένα ασφαλές σημείο αναφοράς για το παιδί στην πόλη, ως καταφύγιο αλλά και ως αφετηρία.

Απευθύνεται σε παιδιά του κέντρου της Αθήνας, από βρέφη έως 18 ετών, και περιλαμβάνει χώρους σίτισης, ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, εκπαίδευσης, άθλησης και δημιουργικής απασχόλησης.

ΚΕΝΤΡΑ ΗΜΕΡΑΣ

Τα κέντρα ημέρας, έχουν ως βασικό άξονα το ίδιο το παιδί και τις ανάγκες του, και επιδιώκουν να συμβάλλουν στην ωρίμανσή του και στην ομαλή ένταξή του μέσα στην κοινωνία.

Παράλληλα με την κάλυψη βασικών αναγκών, όπως η σίτιση και η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, τα κέντρα ημέρας λειτουργούν ως κέντρα μάθησης, δίνοντας στα παιδιά ερεθίσματα ώστε να αναπτύξουν τη φαντασία και τη δημιουργικότητα τους και να εξοικειωθούν με τις αποδεκτές κοινωνικές συμπεριφορές και συνήθειες, προετοιμάζοντας τα για τις απαιτήσεις και τις έννοιες της σχολικής λειτουργίας. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στη σχολική υποστήριξη, με σκοπό να βοηθηθούν τα ίδια τα παιδιά στο σχολείο, αλλά και οι οικογένειές τους να καταλάβουν τις υποχρεώσεις του γονικού τους ρόλου καθώς και την αναγκαιότητα του σχολείου. Παράλληλα, μέσα από οργανωμένες παιδαγωγικές δραστηριότητες (εργαστήρια ζωγραφικής, κεραμεικής, πληροφορικής, μουσικής, χορού), τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να καλλιεργήσουν τα ταλέντα και τις δεξιότητές τους και να απελευθερώσουν τη φαντασία τους.

Τα κέντρα ημέρας απευθύνονται και στα ενήλικα μέλη των οικογενειών, κυρίως στις μητέρες, προσφέροντας ψυχολογική και συμβουλευτική υποστήριξη.

ΈΡΕΥΝΑ

Μέσα από μια σειρά επισκέψεων σε τρία κέντρα ημέρας της Αθήνας και μέσα από συνεντεύξεις με κοινωνικούς λειτουργούς προσπαθήσαμε να κατανοήσουμε ποιά είναι η πραγματική ανάγκη ύπαρξης των κέντρων αυτών, συγκεντρώσαμε πληροφορίες, στοιχεία και προδιαγραφές για τις λειτουργίες και το πρόγραμμα που ακολουθούν και αφουγκραστήκαμε τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, τις ανάγκες και τις ελλείψεις τους.

Κοινή μαρτυρία αποτέλεσε το γεγονός πως τα κέντρα που υπάρχουν αυτή τη στιγμή είναι ανεπαρκή για τις ανάγκες του λεκανοπεδίου. Είναι χαρακτηριστικό πως και τα τρία κέντρα που επισκεφθήκαμε είναι υπερπλήρη και ενώ θα ήθελαν, δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες της περιοχής τους. Και για το λόγο αυτό έχουν πλέον θέσει αυστηρά κριτήρια για την επιλογή παιδιών βάσει της οικογενειακής ή οικονομικής τους κατάστασης.

Πολλά παιδιά, όπως παρατηρήσαμε και μας επαλήθευσαν, επισκέπτονται τους χώρους αυτούς μόνα τους, στον ελεύθερο τους χρόνο, συχνά εν αγνοία των γονέων τους. Μας έκανε εντύπωση η οικειότητα που είχαν τα παιδιά με τους χώρους αυτούς και η ανάγκη τους να νιώσουν ότι ανήκουν κάπου, ότι έχουν ένα μέρος δικό τους να πηγαίνουν.

Τα περισσότερα από τα κέντρα στεγάζονται σε διαμερίσματα, ή σε παλιά σπίτια που τις περισσότερες φορές δεν πληρούν τις προδιαγραφές υγιεινής ή ασφάλειας και πρωταρχική τους επιδίωξη είναι να καλύψουν υποτυπώδως τις πολύ βασικές ανάγκες των παιδιών.

Η πλειοψηφία των κέντρων ημέρας λειτουργεί με την υποστήριξη των γονέων, εθελοντών και χορηγιών και τις περισσότερες φορές είναι αποτέλεσμα φιλότιμων ιδιωτικών πρωτοβουλιών, που προτίθενται να αντιμετωπίσουν τα αντικειμενικά προβλήματα και εμπόδια αλλά και τη γραφειοκρατία και τις νομοθετικές ασάφειες.

περπατάω

περπατάω σε σήμανση

τρέχω

πηδάω

κάθομαι

ανεβαίνω

κατεβαίνω

σκύβω

τεντώνομαι

πηδάω

γλιστρώ

σκαρφαλώνω

κρεμιέμαι

κρεμιέμαι στην πόλη

σκαρφαλώνω

σκαρφαλώνω στην πόλη

παίζω στο δρόμο

παίζω στον ακόλυπτο

παίζω στην ταράτσα

παίζω με το νερό

παίζω με το νερό στην πόλη

παίζω στην αυλή

παίζω στο δρόμο

παίζω στο σπίτι

κλίμακα - αναλογίες

Bruegel

250 παιδιά

80 παιχνίδια

συνδέσεις - ανοίγματα

φως

σκιά

χρώμα

σπιτάκι στη φύση

σπιτάκι στην πόλη

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Η περιοχή μελέτης είναι μια ιδιαίτερα πυκνοκατοικημένη περιοχή, με ελάχιστους ακάλυπτους χώρους.

Ο Κολωνός υπάγεται στο 4ο δημοτικό διαμέρισμα, το οποίο έχει έκταση 4.489στρ. και πληθυσμό 92.310.

Στο 4ο δημοτικό διαμέρισμα η αναλογία τετραγωνικών μέτρων πρασίνου ανά κάτοικο είναι 0,58 τ.μ./κάτοικο και υπολείπεται κατά πολύ των αντίστοιχων μεγεθών που ορίζονται με βάση τα πολεοδομικά σταθερότυπα (1,75τ.μ./κάτοικο).

Το 4ο δημοτικό διαμέρισμα έχει ποσοστιαία τον μεγαλύτερο παιδικό πληθυσμό του Δήμου Αθηναίων (13,07%).

Ταυτόχρονα έχει το χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης (11,5%) και το υψηλότερο αναλφάβητων (7,03%)

(Πηγή: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2007 – 2010)

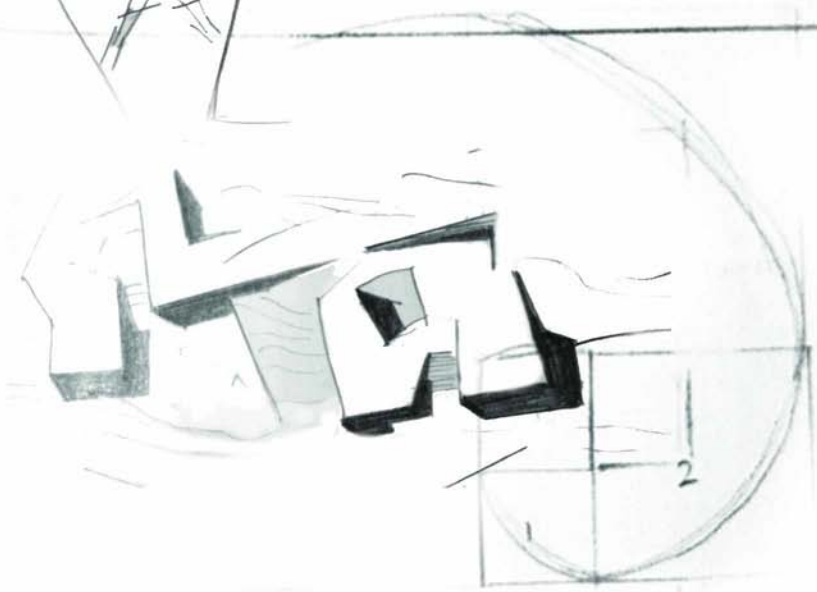
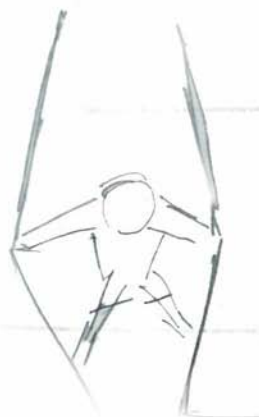
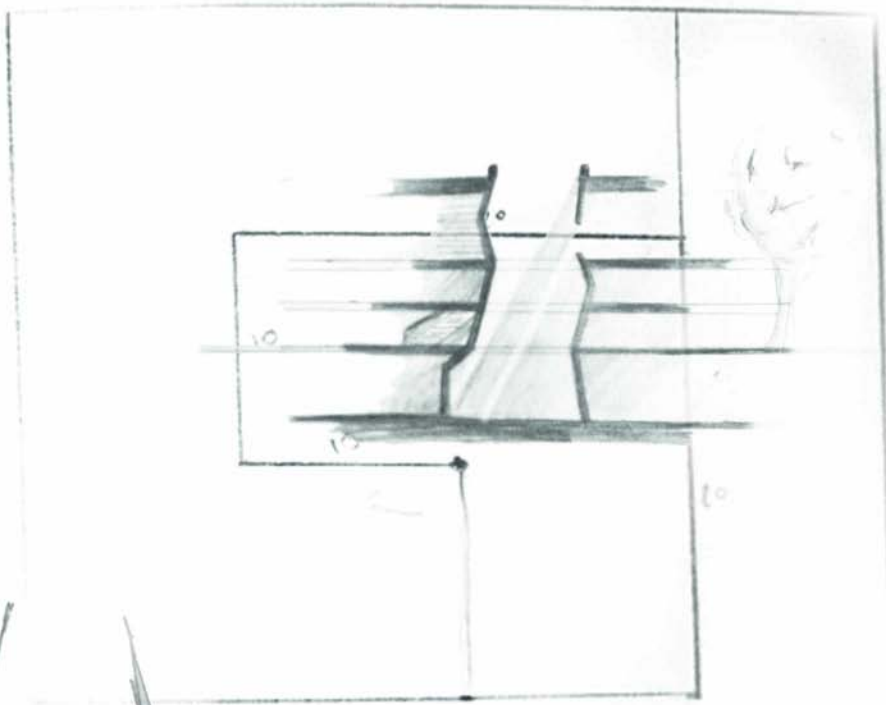
Το οικόπεδο βρίσκεται επί της οδού Λένορμαν, κοντά στο σταθμό Λαρίσης. Συνορεύει με τις οδούς Αλικαρνασσού, Παλαμηδίου και Αστρους.

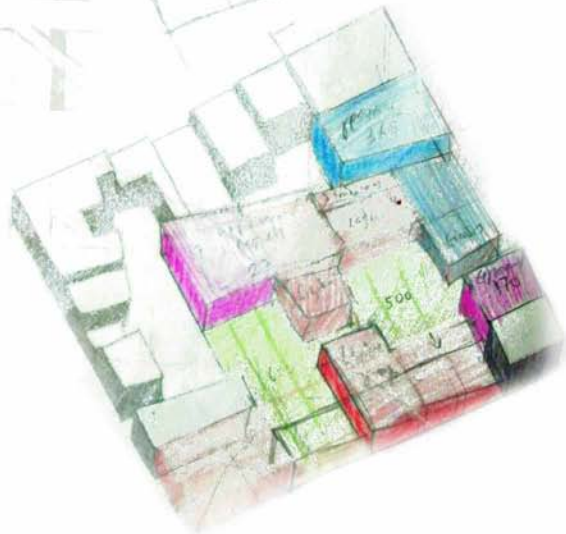
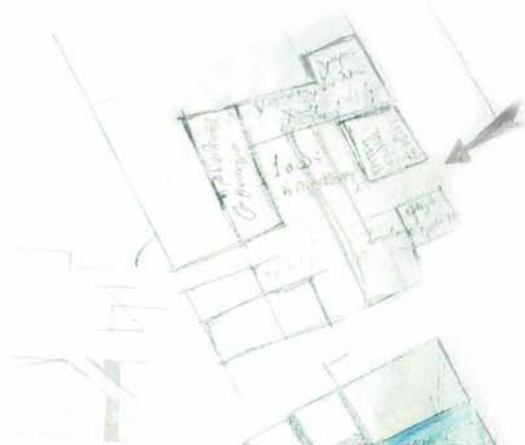
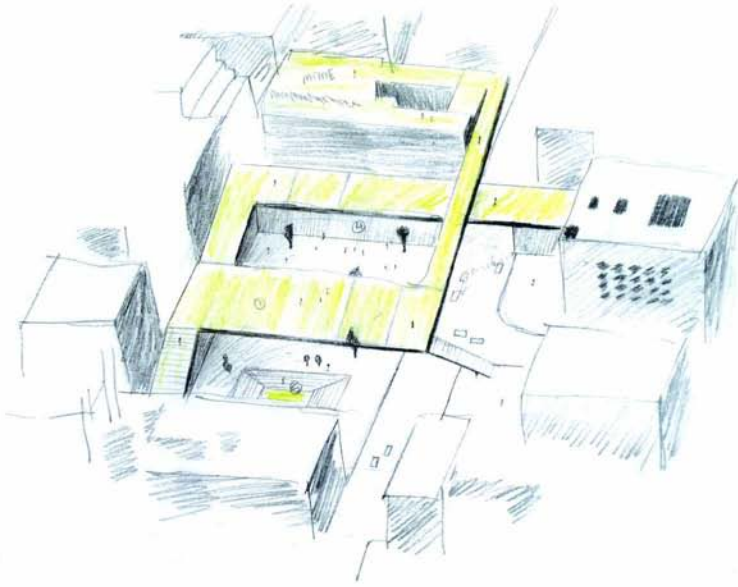
Έχει εμβαδό 3 στρέμματα και ανήκει στον Οργανισμό Σχολικών κτιρίων.

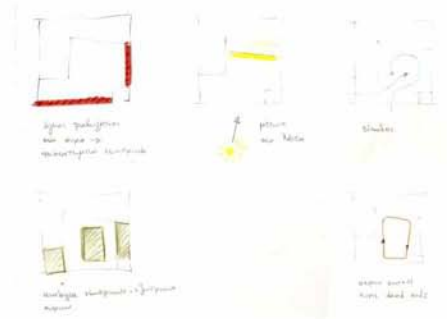
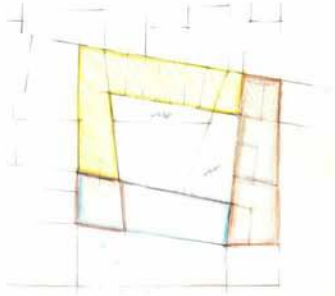
Βρίσκεται επίσης πολύ κοντά σε δύο δημοτικά σχολεία, δύο γυμνάσια και ένα νηπιαγωγείο, τα οποία θα μπορούν να εξυπηρετούν τα παιδιά του κέντρου ημέρας.

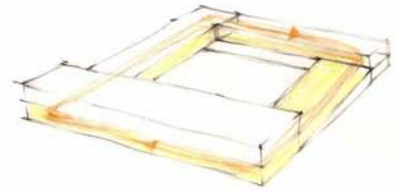
40

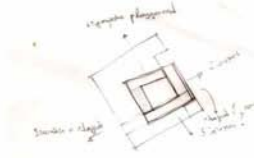
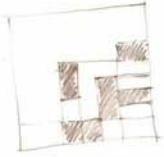
- duvarın kalınlığı
- giriş kapısının her iki tarafında duvarın kalınlığı
- duvarın kalınlığı
- giriş kapısının her iki tarafında duvarın kalınlığı

- duvarın kalınlığı
- giriş kapısının her iki tarafında duvarın kalınlığı
- duvarın kalınlığı
- giriş kapısının her iki tarafında duvarın kalınlığı
- duvarın kalınlığı

kleiner
mit Tür

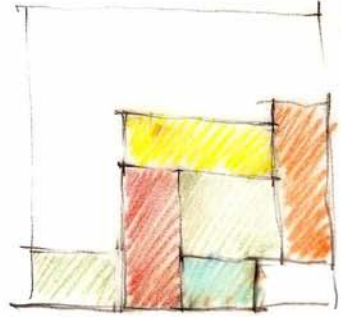

Stühle + Tisch

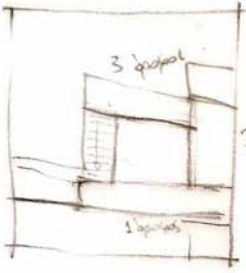
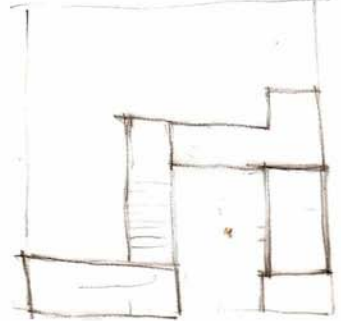
Stühle + Tisch

Stühle + Tisch

Stühle + Tisch

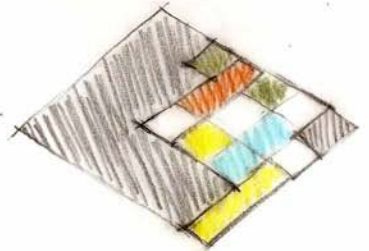
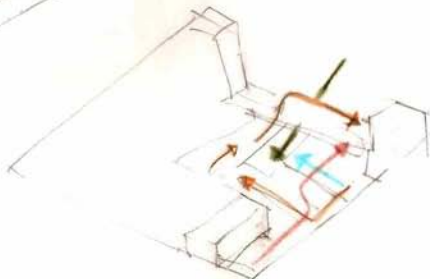
apartment

3 apartment

2 apartment

1 apartment

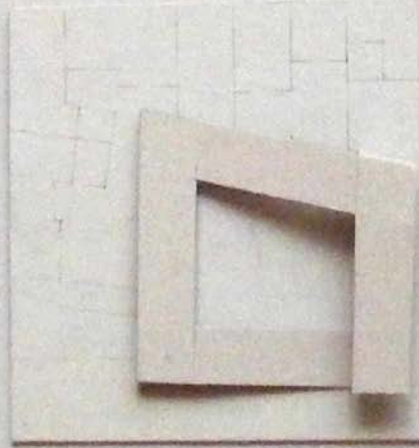
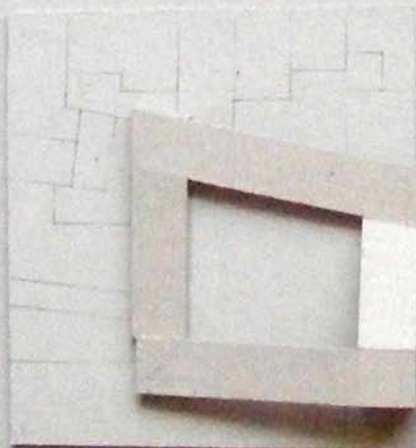
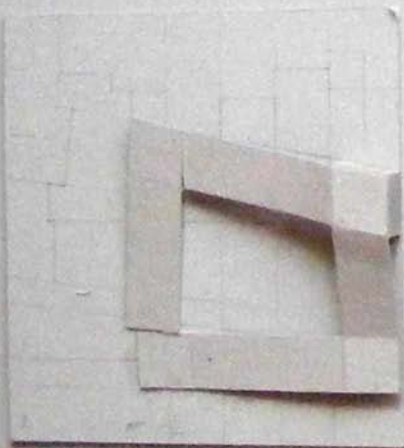
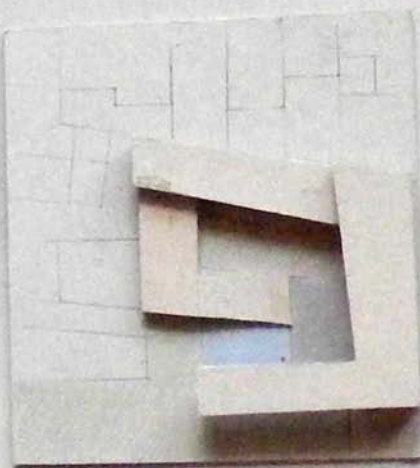
NEST AND FLIGHT

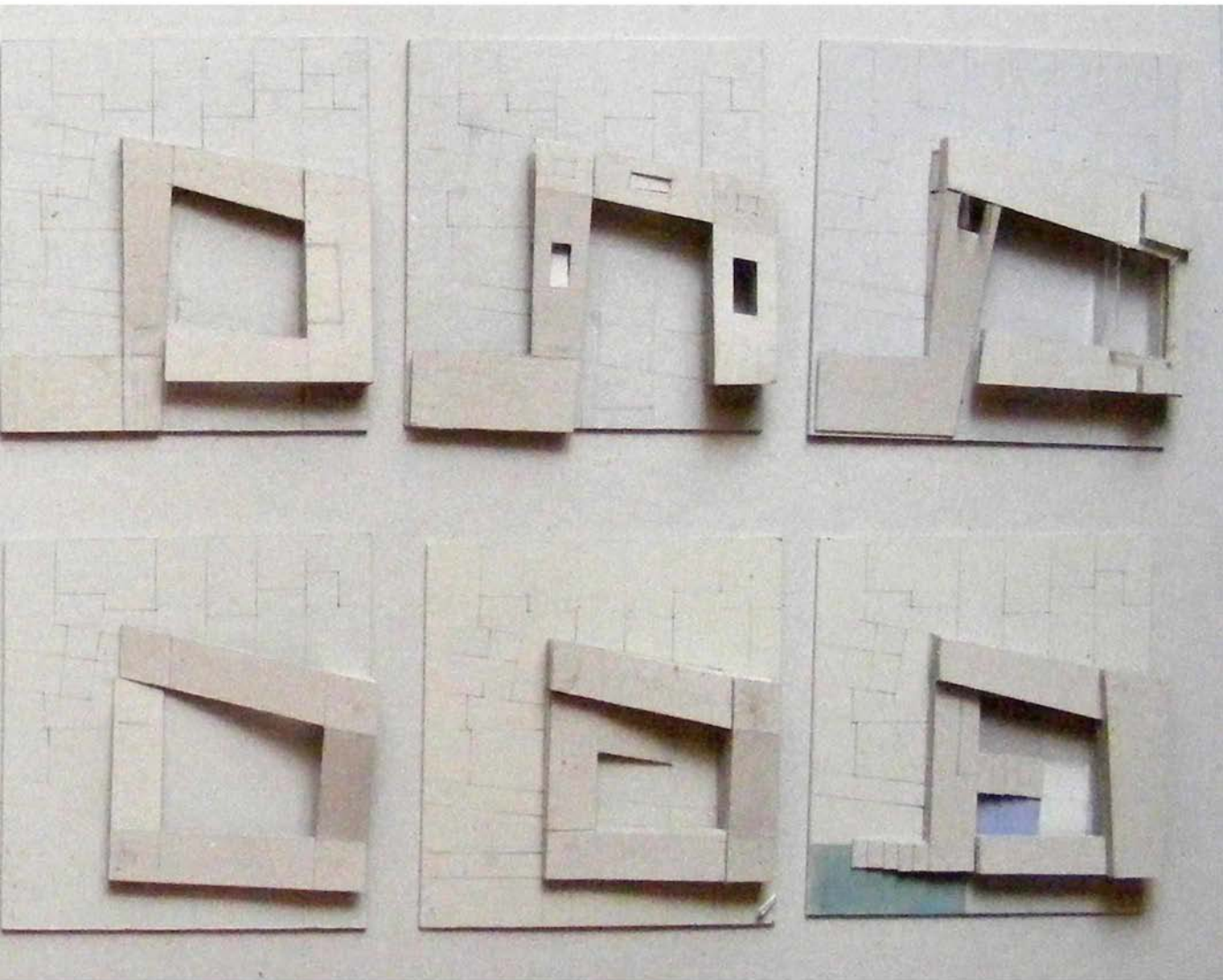
Στο κέντρο της Αθήνας υπάρχει αυξημένη ανάγκη για τέτοιου είδους χώρους, οι οποίοι απευθύνονται στα παιδιά της πόλης, αλλά ειδικότερα στα παιδιά οικογενειών με κοινωνικά ή οικονομικά προβλήματα. Η ανάγκη αυτή αυξάνεται διαρκώς, ιδιαίτερα μέσα στις συνθήκες της κρίσης. Όλο και περισσότερα παιδιά βρίσκονται εκτεθειμένα μέσα σε ένα περιβάλλον ανασφάλειας και κοινωνικών, οικονομικών και ψυχολογικών προβλημάτων.

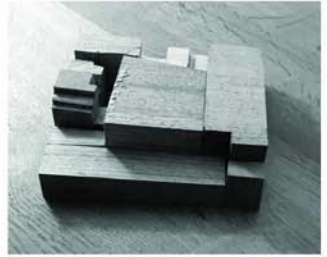
Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, στόχος αυτής της διπλωματικής εργασίας είναι να δημιουργήσει ένα βιώσιμο και ευχάριστο περιβάλλον για τα παιδιά, μια κοινότητα, ένα σπίτι με το δικό του ρυθμό, τη δική του ζωή, το οποίο προωθεί και δίνει προτεραιότητα στο σεβασμό του ενός προς τον άλλο, στα δικαιώματά του και στα διακαιώματα της κοινότητας, αλλά και στο σεβασμό στο δομημένο και φυσικό περιβάλλον. Ένα χώρο που να ανταποδίδει το σεβασμό τους και να δείχνει στα παιδιά ότι κάποιος τα σέβεται, κάποιος νοιάζεται γι' αυτά. Ένα ασφαλές περιβάλλον που θα προσελκύει τα παιδιά και θα τα προσκαλεί να το οικειοποιηθούν, να νοιώσουν ότι τους ανήκει, ότι θέλουν να πηγαίνουν. Ένα κέντρο στο οποίο θα αξιοποιείται δημιουργικά ο ελεύθερος χρόνος, θα προωθείται η κοινωνικοποίηση και η δημιουργικότητά τους, θα προσφέρονται κίνητρα και ευκαιρίες. Ασφάλεια, ζεστασιά και προστασία, αλλά και εξέλιξη, αναζήτηση, καλλιέργεια, ανοδική πορεία που οδηγεί στην ελευθερία.

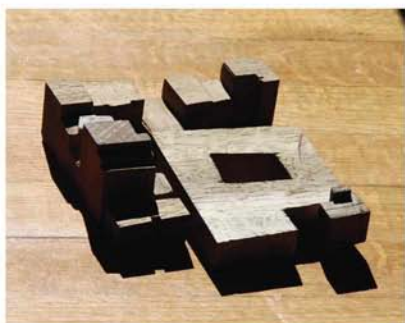
Ένα κτήριο που σκύβει, (χαμηλώνει στο επίπεδο του δρόμου, των παιδιών) σαν κάλεσμα για τα παιδιά να ανέβουν πάνω του, να το εξερευνήσουν, να το σκαλίσουν, να το καλλιεργήσουν, να το αγαπήσουν, να φτάσουν μέχρι την κορυφή του και να ξαναφύγουν, άλλοι άνθρωποι.

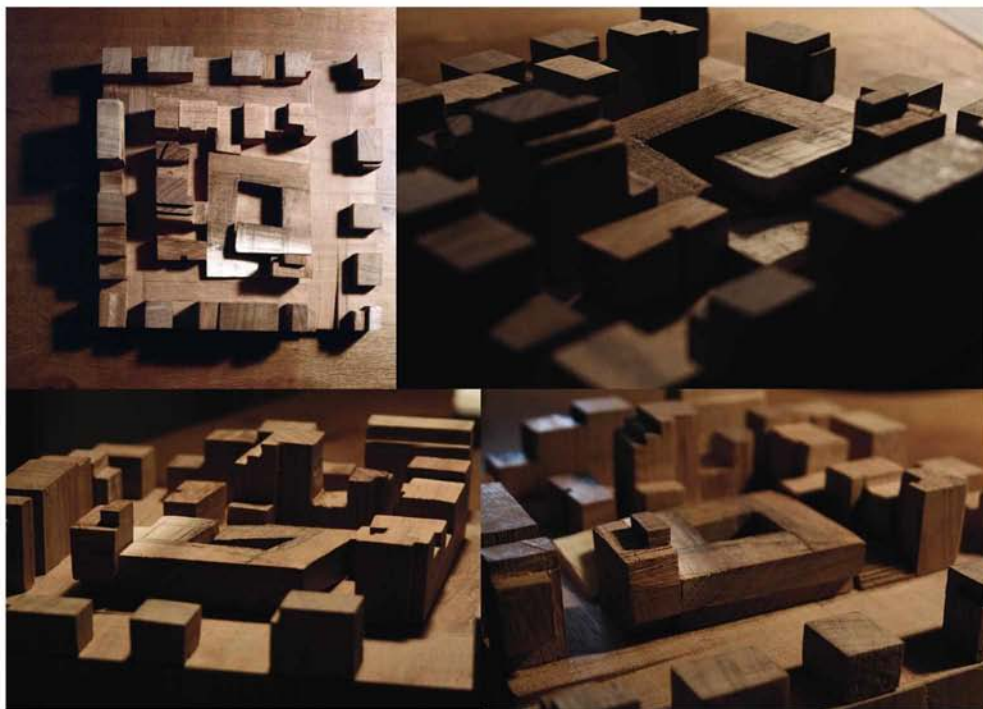
Όπως και τα παιδιά που επιδιώκει να φιλοξενήσει το ίδιο το κτίριο εξελίσσεται. Αναδύεται, περιελίσσεται, ελαφραίνει.

ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Συνθετική Αρχή – Κατευθυντήριοι άξονες του σχεδιασμού – Κύρια ζητούμενα

Η ελευθερία κίνησης των παιδιών μέσα σε ένα προστατευμένο, ασφαλές και φιλικό περιβάλλον αποτέλεσαν εξαρχής κατευθυντήριο άξονα του σχεδιασμού. Βασική ιδέα είναι η δημιουργία μιας καθαρής χειρονομίας, η οποία θα προστατεύει από την ασάφεια και τον κατακερματισμό της γύρω περιοχής, και παράλληλα θα προσκαλεί για εξερεύνηση του χώρου που περικλείει. Το απαιτούμενο πρόγραμμα αλλά και η επιθυμία να δίνεται η δυνατότητα στα παιδιά να το ακολουθήσουν όπως αυτά θέλουν, συνέβαλλαν στη συνθετική διαδικασία. Η εναλλαγή της ποιότητας των χώρων, η εναλλαγή κλειστού ανοιχτού και η οπτική επαφή ανάμεσα στα επιμέρους τμήματα υπαγόρευαν τις επιμέρους διαμορφώσεις.

Η γειτνίαση με την οδό Λένορμαν, έναν δρόμο μεγάλης κυκλοφορίας, και ο προσανατολισμός του οικοπέδου έθεσαν τις πρώτες σχεδιαστικές παραμέτρους. Το κτήριο ανοίγει προς το Νότο, και κλείνει από τη μεριά του δρόμου.

Το κέντρο ημέρας αναπτύσσεται σε μια σπироειδή διάταξη, με ανοδική πορεία, γύρω από μία κεντρική αυλή (χωρίς να συμμορφώνεται με το ύψος των διπλανών οικοδομών και χωρίς να καλύπτει το σύνολο του συντελεστή δόμησης)

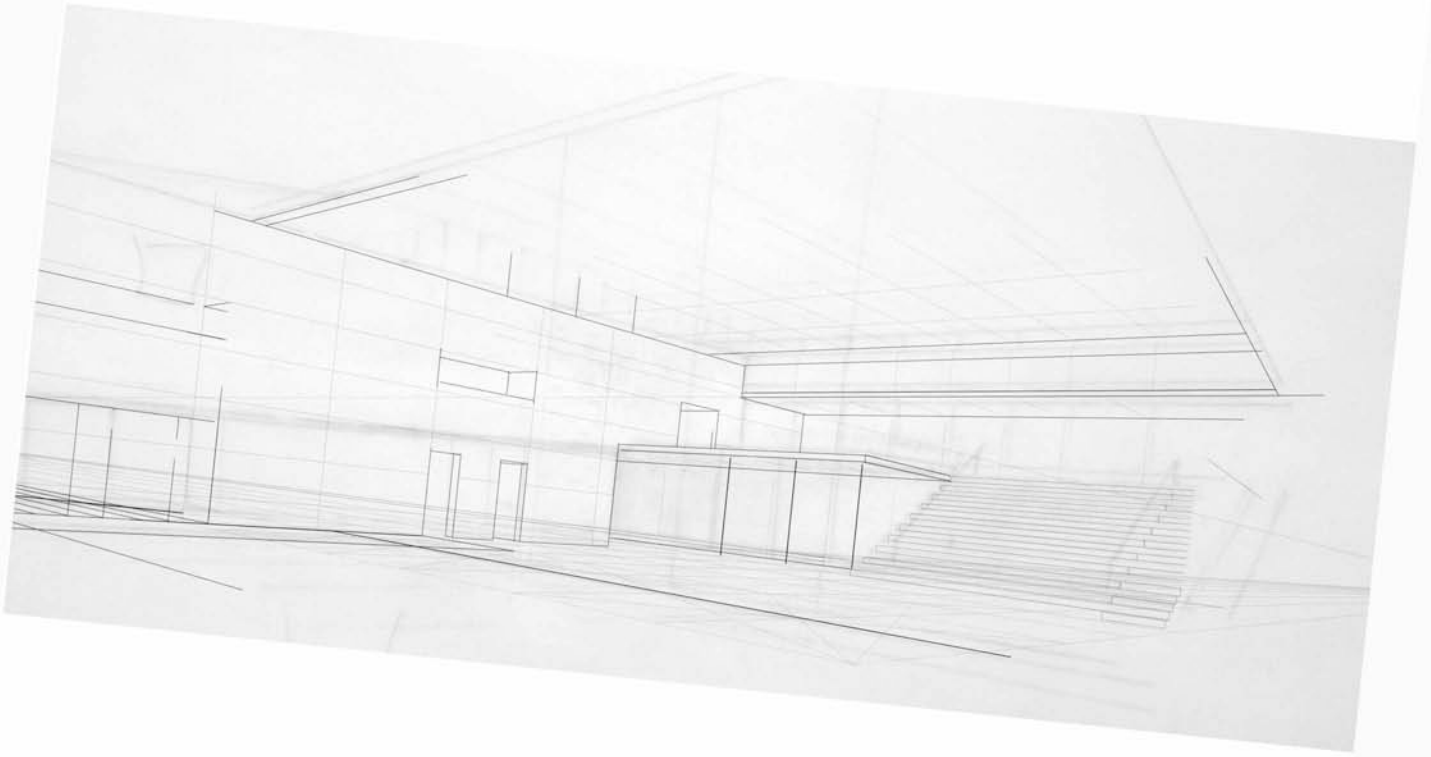
Η συνεχής ροή του κτιριακού όγκου διακόπτεται από ένα ημιυπαίθριο αμφιθέατρο και χώρους ελεύθερου χρόνου ενώ εκτονώνεται σε μια υπερυψωμένη αίθουσα χορού, μουσικής, γυμναστηρίου.

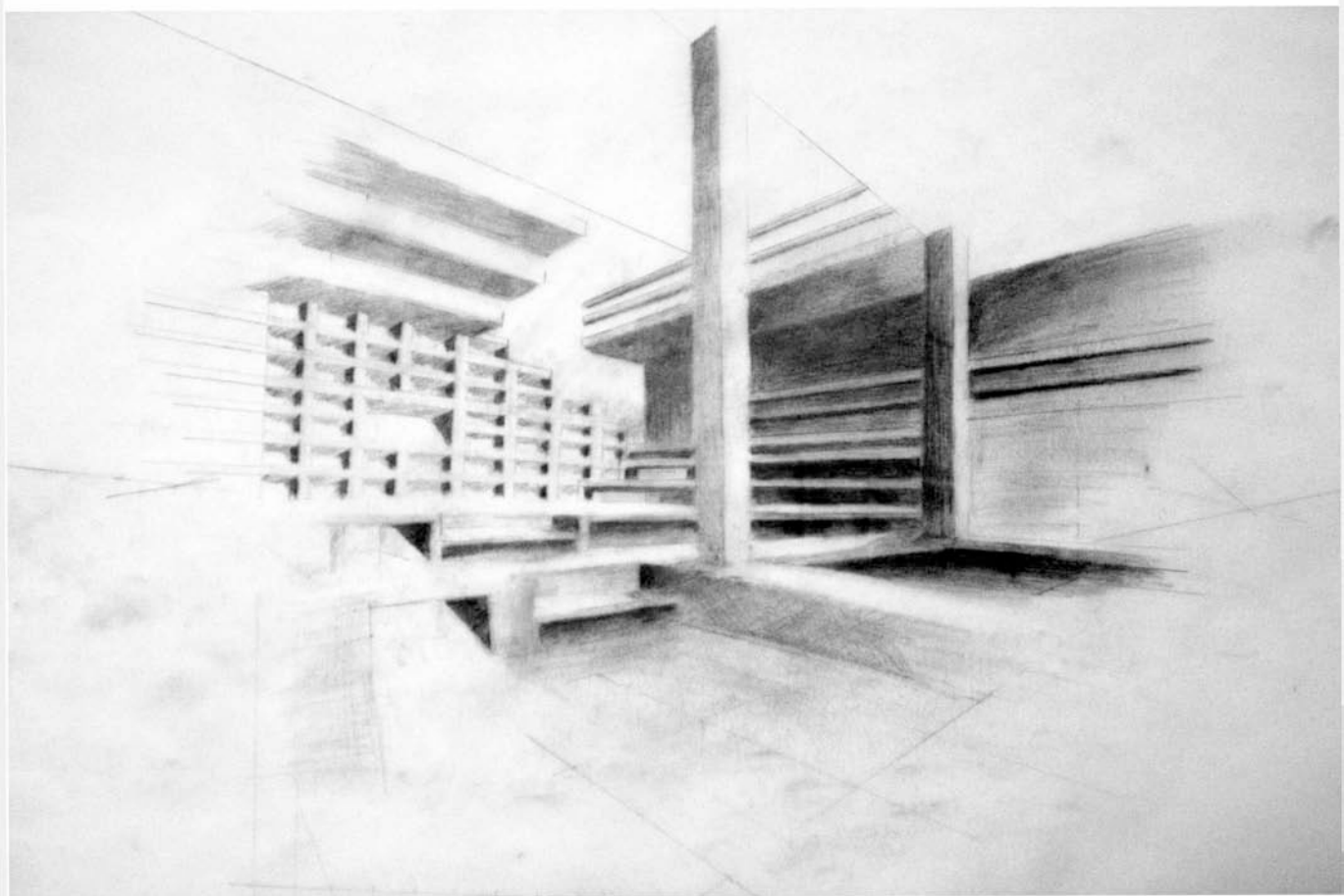
Το μήκος της Νότιας όψης, μπροστά από το ισόγειο νηπιαγωγείο και από τις αίθουσες υποστηρικτικής διδασκαλίας του πρώτου ορόφου, το διατρέχει ένας (φαρδύς) διάδρομος με πιυσσόμενα παράθυρα (λειτουργεί και ως χώρος διαβάσματος, παιχνιδιού)

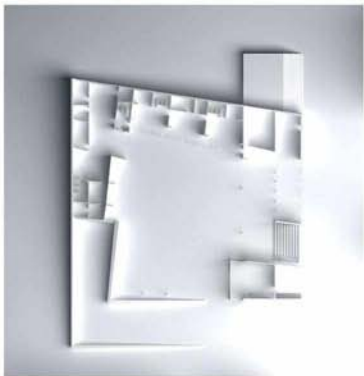
Τα τρία χαμηλότερα σκέλη του κεκλιμένου δώματος (ράμπας) είναι φυτεμένα με πολύ μικρής κλίμακας καλλιέργειες για εκπαιδευτικούς λόγους αλλά και για βελτίωση της μόνωσης του κτιρίου.

ΚΤΗΡΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Μέσα από μια σειρά συνεντεύξεων με κοινωνικούς λειτουργούς σε τρία κέντρα ημέρας της Αθήνας, συγκεντρώσαμε πληροφορίες, στοιχεία και προδιαγραφές για τις λειτουργίες και το πρόγραμμα που ακολουθούν, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, τις ανάγκες και τις ελλείψεις τους.

Το κτήριο είναι σχεδιασμένο έτσι ώστε να μπορεί να ικανοποιήσει τις ανάγκες περίπου 150 παιδιών.

Στο επίπεδο του ισογείου περιλαμβάνει:

Το χώρο σίτισης: την τραπεζαρία, η οποία έχει τη δυνατότητα να φιλοξενήσει και άλλες δραστηριότητες (παιχνίδι, εκδηλώσεις), και την κουζίνα με τους αποθηκευτικούς χώρους

Τις αίθουσες του νηπιαγωγείου, οι οποίες είναι προσανατολισμένες στο νότο

Το χώρο φιλοξενίας των βρεφών

Την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη: ιατρείο, φαρμακείο, χώρο εμβολιασμού και αιμοδοσίας, χώρο θεραπείας και ανάπαυσης καθώς και χώρο συμβουλευτικής και ψυχολογικής υποστήριξης για τους γονείς

Την υποδοχή και το χώρο του προσωπικού

Στο επίπεδο του ορόφου περιλαμβάνει:

Τις αίθουσες ενισχυτικής διδασκαλίας παιδιών δημοτικού, γυμνασίου και λυκείου

Τη βιβλιοθήκη και το αναγνωστήριο

Τα εργαστήρια και τους χώρους δημιουργικής απασχόλησης (ζωγραφική, κεραμική, πληροφορική, μουσική και χορό)

Η ράμπα της οροφής του κτίσματος είναι φυτεμένη. Η φύτευση δεν λειτουργεί απλώς ως ένα στοιχείο αισθητικής και περιβαλλοντικής λειτουργίας του χώρου, αλλά ως δομικό στοιχείο, ενεργό στη δραστηριότητα της μάθησης και του παιχνιδιού. Η άμεση επαφή με τα φυσικά στοιχεία και η εμπειρία της φροντίδας και της καλλιέργειας των φυτών, συμβάλλουν στη συναισθηματική, νοητική εξέλιξη των παιδιών ως χώροι δραστηριοποίησης και κοινωνικοποίησής τους.

Η κεντρική αυλή μένει ένας ελεύθερος ανοιχτός χώρος, ο οποίος δίνει την ευκαιρία για κίνηση, ελευθερία, παιχνίδι. Η αυλή γεμίζει με χόμα, με σκοπό την άμεση επαφή του παιδιού με ακατέργαστα υλικά της φύσης κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού του.

